

2022-2023 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
10. SINIFLAR TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI DERSİ
1. DÖNEM 1.YAZILI ÇALIŞMA SORULARI

a) Seni düşündükçe Gül dikiliyorum ellerinin değdiği yere Atlara su veriyorum Daha bir seviyorum dağları	b) Alp Er Tunga öldi mu Issız ajun kaldı mu Ödlek öçin aldı mu Emdi yürek yırtılır	c) Gökyüzünde İsa ile Tur Dağında Musa ile Elindeki asa ile Çağırayım Mevlam seni
--	---	--

1.Belirtilen eserlerin Türk edebiyatının hangi ana döneminde (İslamiyet öncesi, İslamiyet etkisi, Batı etkisi) yazıldığı belirtiniz.

Şu dağlar olmasaydı
Çiçeği solmasaydı
Ölüm Allah'ın emri
Ayrılık olmasaydı

2. Aşağıdaki soruları yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.

- a) Nazım biçimi:
b) Teması:
c) Ölçüsü:
d) Kafiye ve redifleri:
e) Ait olduğu dönem:

Evlendikten sonra Şevket'in gündün güne süzülmesi ve eridiği görülüyordu. İstanbul'daki bu öldürücü eğlence gecelerinden sonra çok kere yatmadan çantasını alarak sokağa çıkıyor, akşamlara kadar kim bilir nerelerde ne şekilde didişip uğraşıyor, ortalık karardıktan sonra yorgunluktan bitmiş bir halde eve dönüyordu. Fakat onun yatağa girecek derecede hasta olduğunu kimse görüp anlamıyor, karısı ile bir rahat yemek yemesine bile meydan vermeden önlerine katıp yine gece eğlencelerine sürüklüyorlardı. Görünüşe göre idare hâlâ Hayriye Hanım'da idi. Fakat kadıncağz artık ipin ucunu iyiden iyiye kaçırmıştı. Evde su gibi para sarf ediliyordu. Bu para nereden geliyordu? Şevket ölesiye çalışmak pahasına da olsa bu korkunç masrafı karşılayacak kadar para kazanıyor muydu? Yoksa çocukcağz borca mı batıyordu?

Reşat Nuri Güntekin, Yaprak Dökümü

3. Yukarıdaki parçadan yola çıkarak yapı unsurları ile ilgili aşağıdaki soruları cevaplandırınız.

Olay:	
Kişi:	
Yer:	
Zaman:	
Anlatıcı:	

4. Aşağıdaki kısa cevaplı soruları yanıtlayınız.

- a) Şarkılarıyla ünlü divan şairi:
b) Batılı anlamdaki ilk yerli hikâye örneği:
c) Türk edebiyatındaki ilk mesnevi örneği:
d) Türk edebiyatının ilk yazılı eser örneği:
e) Destan geleneğinden halk hikâyeciliğine geçişin ilk ürünü:

5. Aşağıdaki halk hikâyeleri konularına göre hangi gruba girmektedir, belirtiniz.

a) İshafan padişahının veziri bir Ermeni keşiştir. Padişahın da vezirin de çocukları olmaz. Bir gün şehre gelen bir derviş, padişaha bir fidan verir, doğacak çocukların birbiri ile evlenmelerini öğütler. Fidan has bahçeye dikilir. Ağaç olur. Bir elma verir. Bu elmayı padişahla vezir paylaşırlar. Padişahın bir oğlu olur, adını Kerem koyarlar. Vezirin bir kızı olur, adını Aslı koyarlar. Ancak keşiş dervişe verdiği sözü dini duygular nedeniyle yerine getirmek istemez.

b) Cadı Katana ve Zümür'ün askerleriyle birlikte cehennemi boyladığını gören Berber halkı Hazreti Ali'den aman dileyerek Müslüman olurlar. Bu durumdan haberdar olan Beşir, Hazreti Ali'nin yanına gelir ve kaleye padişah olur. Bu zaferden sonra Hazreti Ali ve yanındakiler yola çıkarak seksen gün sonra Medine'ye varırlar. Savaş ganimetlerini yoksullarla bölüşürler.

6. Aşağıdaki tabloda yer alan eserlerin yazarlarını yazınız.

Eser	Yazar
Divanu Lügat'it Türk	
Su Kasidesi	
Atabetü'l Hakayık	
Kutadgu Bilig	
Divan-ı Hikmet	

7. Aşağıdaki cümlelerde geçen fiilimsileri bulunuz, fiilimsilerin türünü belirtiniz.

- a) Yarım saattir beklediğimiz otobüs nedense bir türlü gelmiyordu.
- b) Semtteki sokak kedilerini beslemek için belediye ile eşgüdümlü çalışan yeni bir ekip kurulacakmış.
- c) Yağmur şiddetlendikçe saçak altlarındakilerin bekleyişi de uzuyordu.

8. Aşağıdaki cümlelerde geçen tamlamaları bulunuz, tamlamaların türünü belirtiniz.

- a) Doğum gününe sadece yakın arkadaşlarını çağıracağını duydum.
- b) Heyecanlı veliler, daha sınav başlamadan okulun bahçesine dolmuşlardı.
- c) Ünitenin konu başlıkları burada ayrıca belirtilmiştir.

9. Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere uygun noktalama işaretlerini getiriniz.

Bu eserle ilgili çok şey duymuştum () Bizans İmparatorluğu'ndan kalma bir eser olduğunu () içinde değerli fresklerin bulunduğunu, binanın yıllar önce müzeye çevrildiğini () Ama bir türlü yolum düşmemişti bu tarihî anıtı () Bu anıtı ziyaret etmeyen bir tek ben mi kalmıştım şu koca İstanbul'da ()

10. Aşağıda verilen cümlelerde yazımı yanlış olan sözcükleri bularak düzeltiniz.

- a) Arkadaşlarla antrenman yaparken Tamer pistte bayılıverdi.
- b) Biliyorum ki bu saatden sonra onun önünde hiç bir engel duramaz.
- c) Bir işi isteyerek yaptığınızda, alacağınız sonuçlara sizde şaşıracaksınız.
- d) İnsanlar artık orjinal şeyler yapmak istiyor, tekdüzelikten sıkılmışlar.
- e) Burada havalar o kadar güzel ki herkez gömlekle dolaşiyor.

CEVAP ANAHTARI

1.

- a) Batı etkisindeki Türk edebiyatı
- b) İslamiyet öncesi Türk edebiyatı
- c) İslamiyet etkisindeki Türk edebiyatı

2.

- a) Nazım biçimi: mâni
- b) Teması: ayrılık
- c) Ölçüsü: 7'li hece ölçüsü
- d) Kafiye ve redifleri: -ol tam kafiye, -masaydı redif
- e) Ait olduğu dönem: Anonim halk edebiyatı

3.

Olay:	Evlendikten sonra Şevket'in hayatında gelişen olumsuzluklar
Kişi:	Şevket, Şevket'in karısı, Hayriye Hanım
Yer:	İstanbul
Zaman:	Şevket evlendikten sonraki dönem
Anlatıcı:	Üçüncü kişili anlatım, tanrısal bakış açısı

4.

- a) Şarkılarıyla ünlü divan şairi: Nedim
- b) Batılı anlamdaki ilk yerli hikâye örneği: Küçük Şeyler
- c) Türk edebiyatındaki ilk mesnevi örneği: Kutadgu Bilig
- d) Türk edebiyatının ilk yazılı eser örneği: Göktürk Yazıtları
- e) Destan geleneğinden halk hikâyeciliğine geçişin ilk ürünü: Dede Korkut Hikâyeleri

5.

- a) Aşk konulu halk hikâyesi
- b) Dinî tarihî halk hikâyesi

6.

Eser	Yazar
Divan-ı Lügat'it Türk	Kaşgarlı Mahmut
Kuvâyi Milliye Destanı	Nazım Hikmet
Su Kasidesi	Fuzuli
Yalnız Efe	Ömer Seyfettin
Risaletü'n Nushiyye	Yunus Emre

7.

- a) beklediğimiz-sıfatfiil
- b) beslemek-isimfiil, çalışan-sıfatfiil
- c) şiddetlendikçe-zarffiil, bekleyiş-isimfiil

8.

- a) doğum günü-belirtisiz isim tamlaması, yakın arkadaşlar-sıfat tamlaması
- b) heyecanlı veliler-sıfat tamlaması, okulun bahçesi-belirtili isim tamlaması
- c) ünitenin konu başlıkları-zincirleme isim tamlaması

9.

Bu eserle ilgili çok şey duymuştum (:) Bizans İmparatorluğu'ndan kalma bir eser olduğunu (,) içinde değerli fresklerin bulunduğunu, binanın yıllar önce müzeye çevrildiğini (...) Ama bir türlü yolum düşmemişti bu tarihî anıta (.) Bu anıtı ziyaret etmeyen bir tek ben mi kalmıştım şu koca İstanbul'da (?)

10.

- a) bayılıverdi
- b) hiçbir
- c) isteyerek
- d) orijinal
- e) güzel ki